

ΗΜΙΦΩΝΟΛΗΚΤΑ* Γ' ΚΛΙΣΕΩΣ

Σιγμόληκτα (ὅσα ἔχουν χαρακτήρα σ)
Οὐδέτερα ἀκατάληκτα σέ -ος (γεν. -ους)

Παραδείγματα

- 1 Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος.
- 2 Ἐν παντί ἔθνει ὁ φοβούμενος καὶ ἐργαζόμενος... δεκτός αὐτῷ ἔστι.
- 3 Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη.
- 4 Εἰς ὁδὸν ἔθνῶν μὴ ἀπέλθητε.
- 5 Ἀνήγγειλαν... ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.
- 6 Τὸ ἔλεός σου, Κύριε, καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.
- 7 ... τὸν στεφανοῦντα σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς.
- 8 Ἵμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, ἔθνος ἅγιον.
- 9 Ἄνδρες ἀδελφοί υἱοὶ γένους Ἀβραάμ... ὑμῖν...
- 10 Ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ.
- 11 ...ἐπὶ τῶν ὀρέων στήσονται ὕδατα.
- 12 ... ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι.
- 13 Ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος... ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει.
- 14 Οἱ παῖδες τὴν οἰκίαν καλοῖς ἄνθεσι κοσμοῦσι.
- 15 Ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει ἡ ψυχὴ μου.
- 16 Ἀπὸ ρυπαρῶν χειλέων... δέξαι δέησιν, Χριστέ μου.
- 17 Χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν.
- 18 Οἱ Ἕλληνες ἔπαιον τοὺς βαρβάρους τοῖς ξίφεσι.
- 19 Τέλος κακῆς ἀρχῆς κακόν.
- 20 Μηδένα πρό τοῦ τέλους μακάριζε.

* Διόρθωση: Στὰ ἡμιφωνόληκτα ἀνήκουν καὶ τὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα καθὼς καὶ τὰ συγκοπτόμενα, τὰ ὁποῖα στὰ προηγούμενα μαθήματα 44, 45, 46 ἀναφέρθηκαν ἐκ παραδρομῆς ὡς συμφωνόληκτα μόνο.

Παραδείγματα κλίσεως σιγμολήκτων ουδέτερων σέ -ος

		ΕΝΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
Όν.	τό	ἔθνος	ἔδαφος	τά	ἔθνη	ἔδαφη			
Γεν.	τοῦ	ἔθνους	ἐδάφους	τῶν	ἔθνῶν	ἐδαφῶν			
Δοτ.	τῷ	ἔθνει	ἐδάφει	τοῖς	ἔθνεσι	ἐδάφεσι			
Αἰτ.	τό	ἔθνος	ἔδαφος	τά	ἔθνη	ἔδαφη			
Κλ.	ῶ	ἔθνος	ἔδαφος	ῶ	ἔθνη	ἔδαφη			

Παρατηρήσεις

Τά ουδέτερα σιγμολήκτα σέ -ος:

- Ἔχουν ἀρχικό θέμα σέ -ες (εἶναι δηλαδή ἀκατάληκτα) ἔθνες, γένεσ, βέλεσ, μέγεθες-, ἔδαφες-
- Τό ε πρίν ἀπό τόν χαρακτήρα σ στήν ὀνομαστική, γενική καί κλητική ἐνικοῦ τρέπεται σέ ο (ἔθνες - ἔθνος, βέλες - βέλος, γένεσ - γένος)
- Στίς ἄλλες πτώσεις (γενική καί δοτική ἐνικοῦ καί σέ ὄλο τόν πληθυντικό) ὁ χαρακτήρας σ ἀποβάλλεται καί τά φωνήεντα πού συναντῶνται μετά τήν ἀποβολή τοῦ σ συναϊροῦνται. Ἔτσι ἔχουμε: ε+α=η, ε+ι=ει, ε+ο=ου, ε+ω=ω.
- Στήν δοτική πληθυντικοῦ τό διπλό σ ἀπλοποιεῖται.

Παράδειγμα:

τό	ἔθνες	—	ἔθνος	(μέ τροπή τοῦ ε σέ ο)				
τοῦ	ἔθνεσ-ος	—	ἔθνε-ος	ἔθνους	(μέ ἀποβολή τοῦ σ καί συναίρεση τῶν φωνηέντων)			
τῷ	ἔθνεσ-ι	—	ἔθνε-ι	—	ἔθνει	»	»	»
τά	ἔθνεσ-α	—	ἔθνε-α	—	ἔθνη	»	»	»
τῶν	ἔθνεσ-ων	—	ἔθνε-ων	—	ἔθνῶν	»	»	»
τοῖς	ἔθνεσ-σι	—	ἔθνεσι	μέ ἀπλοποίηση τοῦ διπλοῦ σ.				

- Μερικά ὀνόματα σχηματίζουν τήν γενική πληθυντικοῦ ἀσυναίρετη (τῶν ἀνθέων, τῶν χειλέων).

